

สารบัญ

บทที่	หน้า
1	บทนำ..... 1
	ภูมิหลัง 1
	คำถามของการวิจัย 3
	ความมุ่งหมายของการวิจัย 4
	สมมติฐานของการวิจัย 5
	ความสำคัญของการวิจัย 5
	ขอบเขตของการวิจัย 6
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 6
	ตัวแปรที่ศึกษา 7
	เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย 7
	กรอบแนวคิดของการวิจัย..... 8
	นิยามศัพท์เฉพาะ 8
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 13
	หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
	กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์..... 15
	แนวการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ 27
	การจัดการเรียนรู้วัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7 ชั้น..... 30
	ความหมายของวัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7 ชั้น..... 30
	การสืบเสาะโดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ (Learning Cycle) 31
	ชั้นของการเรียนรู้แบบวัฏจักร 7 ชั้น 35
	ลักษณะของการจัดการเรียนรู้วัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7E 39
	บทบาทของครูและนักเรียนในการจัดการเรียนรู้
	วัฏจักรการเรียนรู้ แบบ 7E 39
	ข้อดีและข้อจำกัดของการจัดการเรียนรู้วัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7E..... 44

สารบัญ

บทที่	หน้า
แผนการจัดการเรียนรู้	45
ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้	45
ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้	46
องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้	50
ขั้นตอนการจัดทำแผนการเรียนรู้	51
ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี	52
การคิดวิเคราะห์	53
ความหมายของการคิดวิเคราะห์	53
องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์	55
ลักษณะการคิดวิเคราะห์	57
กระบวนการคิดวิเคราะห์	57
ประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์	58
ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์	60
ความหมายของทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์	60
ประเภทของทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์	63
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	69
ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	69
การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์	71
ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์	73
ความพึงพอใจ	74
ความหมายของความพึงพอใจ	74
ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ	75
การสอบถามความพึงพอใจ	76
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ชั้น	77
งานวิจัยในประเทศ	77
งานวิจัยต่างประเทศ	80

สารบัญ

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย..... 83
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	84
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	84
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	84
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	85
ลักษณะของเครื่องมือ.....	84
การสร้างและการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ.....	85
แบบแผนการทดลอง.....	103
แบบแผนของการทดลอง.....	103
ขั้นตอนการทดลอง.....	104
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	104
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	105
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	106
ค่าสถิติพื้นฐาน.....	106
สถิติที่ใช้ในการคำนวณหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	107
สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน.....	109
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 111
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	111
ขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	112
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ.....	113
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ.....	114
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	115
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ.....	115
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ.....	121

สารบัญ

บทที่	หน้า
5	
สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	123
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	123
สมมติฐานของการวิจัย.....	124
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	125
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	125
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	125
วิธีดำเนินการวิจัย.....	126
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	126
สรุปผลการวิจัย.....	128
อภิปรายผลการวิจัย.....	129
ข้อเสนอแนะ.....	134
บรรณานุกรม.....	137
ภาคผนวก.....	147
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ/หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	149
ภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ.....	159
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	177
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	185
ภาคผนวก จ ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	213
ภาคผนวก ฉ ประวัติย่อผู้วิจัย.....	287

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1	มาตรฐาน ว 2.1 เข้าใจสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับสิ่งมีชีวิต ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ในระบบนิเวศ มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์.....24
2	มาตรฐาน ว 2.2 เข้าใจความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติในระดับท้องถิ่น ประเทศและโลก นำความรู้ไปใช้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน.....25
3	บทบาทของครูและนักเรียนในการจัดการเรียนรู้ผู้พิการ การเรียนรู้แบบ 7E.....40
4	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ทักษะ กระบวนการวิทยาศาสตร์ ชิ้นงาน ภาระงาน กิจกรรมการเรียนรู้ การวัด และเครื่องมือการสอบโดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ตามวัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7 ขั้น เรื่องระนิเวศ..... 86
5	โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยที่ 4 เรื่อง ระบบนิเวศ.....92
6	แผนการทดลองแบบ THE ONE GROUP PRETEST – POSTTEST DESIGN..... 103
7	ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ตามวัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7 ขั้นเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์..... 113
8	การเปรียบเทียบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ก่อนเรียน และหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ตามวัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7 ขั้น เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และการคิดวิเคราะห์..... 114

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
9	การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียน และหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียน โดยใช้กระบวนการสืบเสาะ หาความรู้ตามวัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7 ขั้น เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และการคิดวิเคราะห์..... 115
10	การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และการคิดวิเคราะห์ 116
11	ผลการประเมินแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน ตามวัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7 ขั้น เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการ ทางวิทยาศาสตร์และการคิดวิเคราะห์..... 117
12	ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ตามวัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7 ขั้น เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์และการคิดวิเคราะห์..... 161
13	ผลการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบ วัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์..... 163
14	ค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์..... 165
15	ผลการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบ วัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์..... 167
16	ค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์..... 169
17	ผลการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน..... 171
18	ค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 173

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
19 ผลการประเมินแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน ตามวัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7 ชั้น เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการ ทางวิทยาศาสตร์และการคิดวิเคราะห์	175
20 ผลการวิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามวัฏจักรการเรียนรู้ แบบ 7 ชั้น	179
21 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนทักษะกระบวนการ ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน.....	180
22 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนความสามารถ ในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน.....	181
23 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน.....	182
24 ผลการวิเคราะห์คะแนนความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้.....	183

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	8
2 ระบบการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์	29
3 กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ตามแบบวงจรการเรียนรู้ 5E	35
4 แสดงการปรับขยายรูปแบบการสอนวงจรการเรียนรู้จากไอเซนกราฟท์	36
5 นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและทำกิจกรรม	120
6 นักเรียนทำกิจกรรมการสำรวจสิ่งมีชีวิตในแหล่งน้ำ	120
7 นักเรียนทำกิจกรรมการศึกษาหาความหนาแน่นของประชากร	121
8 นักเรียนวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิต	121
9 นักเรียนทำแบบทดสอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์	124
10 นักเรียนมีความสุขในการทำกิจกรรมการเรียนรู้	122